

mig ikke været nogen Anledning til at træde frem med det, hvortil jeg forøvrigt var villig, nemlig en nærmere Forklaring af de Bestemmelser i Circularet, som jeg maatte antage kunde lede til Forvillinger eller Vansteligheder. — Med Hensyn til selve det foreliggende Lovforlags Indhold forekommer det mig ogsaa, at den ærede Rigsdagsmands Fremstilling i Tirsdags var noget forskjellig fra den, som kom frem under den af ham stillede Forespørgsel. Det ærede Medlem udtalte i Tirsdags angaaende dette Circulaire af 3die April 1869, „at det tillagde disse Commissioner en saadan Myndighed og en saadan Indgriben i Communens, Skolevæsens Bestyrelse, at det kun blev til et interbetydende, paa Papiret staaende Tilfagn i Landcommunalloven, at Skolevæsenet skulde bestyres af Sogneraadet.“ Jeg tilstaaer, at en saa stærk Udtalelse ikke har kunnet Andet end overraske mig ikke blot i og for sig selv, men ogsaa naar man gjennemlæser Circularet og tager med, hvad der i dets Slutning siges om Sogneraadets afgjørende Betydning i de allervæsentligste Punkter, og derhos er det heller ikke fuldstændig i Samklang med, hvad det ærede Medlem udtalte i Slutningen af sidste Samling. Dengang gik nemlig hans Udtalelse ud paa, at der var endeel Punkter i dette Circulaire, hvori han maatte være enig med det, „men“ — siger han — „dette Circulaire gaaer imidlertid ud fra, at Skolekommissionen har en Myndighed med Hensyn til flere forskjellige Sager, Skolevæsenet vedkommende, som efter min Opfattelse gaaer langt ud over det nærmeste Tilfyn med Underviisningen og griber dybt ind i Skolevæsenets Bestyrelse, hvilken efter Loven udelukkende skal ligge hos Sogneraadet under Amtsraadets Tilfyn.“ Her dreier det sig altsaa om, at der er nogle af de her omhandlede Bestemmelser, som fra hans Side kunde billiges, medens der var andre, med Hensyn til hvilke han antog, at de saaledes grebe ind i Skolevæsenets Bestyrelse, at de derved kom i Strid med Bestemmelserne i Communallovens § 15, der henlægger Bestyrelsen af Skolevæsenet til Sogneraadet. Der er imidlertid en stor Forskjel imellem dette og den Udtalelse, at denne

Bestyrelse er reduceret til et blot og bart Skin. Nu er det vist, at, naar man gjennemgaaer de forskjellige Punkter, som findes i Circularet, og som nu for en stor Deel ere optagne i det foreliggende Lovforlag, vil det vise sig efter de forskjellige Standpunkter, at Forskjellen er mere eller mindre betydelig. Jeg troer, at man i mange Tilfælde, naar man vil gaae ind derpaa, vil finde, at Forskjellen mellem, hvad der staaer i Circularet, og hvad der her er optaget i Lovforlaget, er overordentlig ringe, ja næsten forsvindende. Imidlertid, det vilde neppe være hensigtsmæssigt nu at gaae ind paa de enkelte Punkter, hvad den ærede Forslagsstiller heller ikke har gjort; de maae jo, hvis Sagen kommer til anden Behandling, senere komme frem, og jeg vil da ogsaa kunne komme til at udtale mig over det efter min Mening Uheldige i den Affattelsesform, nogle af disse Punkter have faaet. Dette skal jeg nu ikke opholde mig ved for Diebliftet; men der er en Bestemmelse her i Lovforlaget, som haade er i og for sig eiendommelig og besynderlig, og som dernæst ganske vist ved dens ligefremme Følger og den Opfattelse, der maatte fremkomme derved, er af en saa overveitende Betydning, at man maa indskrænke sig til at holde sig til den alene, netop fordi den har en saadan overveitende Betydning, at det Andet derimod er forsvindende. Det er den Bestemmelse, som indeholdes i Lovforlagets § 4, og som gaaer ud paa, at Skolekommissionen ikke skulde kunne henvende sig til nogensomhelst anden Myndighed angaaende Erklæringer, der afsæfles den, og ikke modtage nogensomhelst Meddelelse fra andre Autoriteter uden igjennem Sogneraadet. Hvorledes dette, naar det skal holdes fast i den fulde Almindelighed, da vil komme til at virke, — hvorlidet eller hvormeget besværligt —, paa Forretningsgangen i mangfoldige af disse, maaskee smaaltige, men dog i og for sig ikke uvæsentlige Tilfælde, maa jeg nærmere overlade til De Herrer at afgjøre, som jo ogsaa af egen Erfaring kjende disse Forhold; men at det maa synes at være en høist besynderlig Omvet, og at det vil medføre det, som man kalder Omsvøb, unødvendigt Omsvøb og Skriversi Noget, som man jo ellers ikke ønsker, og som